

**2016 M. SPALIO 9 D. LIETUVOS RESPUBLIKOS SEIMO RINKIMŲ BALSAVIMO
IŠ ANKSTO (SAVIVALDYBĖJE) ORGANIZAVIMO IR VYKDYMO
REKOMENDACIJOS**

**I SKYRIUS
BENDROSIOS NUOSTATOS**

1. Pagal Lietuvos Respublikos Seimo rinkimų įstatymo (toliau – Įstatymas) 67¹ straipsnio 2 dalį balsavimą iš anksto organizuoja apygardos rinkimų komisija. Balsavimą iš anksto prižiūri apygardos rinkimų komisijos pirmininkas (toliau – pirmininkas) ar jo pavedimu apygardos rinkimų komisijos narys.

2. Balsavimas iš anksto vyksta nuo 8 iki 20 val. paskutinį trečiadienį ir ketvirtadienį iki rinkimų dienos savivaldybėje.

3. Jeigu į rinkimų apygardą įeina kelių savivaldybių teritorijos, balsavimą iš anksto apygardos rinkimų komisija organizuoja visose šiose savivaldybėse (sąrašas pridedamas).

4. Balsavimas iš anksto vyksta iš anksto parengtose ir balsavimui tinkamose patalpose, esančiose pastate, kuriame yra tos savivaldybės mero (administracijos direktoriaus) darbo vieta. Patalpas reikia parinkti atsižvelgiant į tai, kad į jas būtų patogu patekti neįgaliesiems, ir į numatomą balsuosiančių iš anksto rinkėjų skaičių. Šalia esančiose patalpose neturėtų vykti jokie renginiai. Balsavimo iš anksto patalpa turi atitikti Lietuvos Respublikos vyriausiosios rinkimų komisijos 2016 m. vasario 4 d. sprendimu Nr. Sp-11 „Dėl Balsavimo patalpos įrengimo tvarkos aprašo patvirtinimo“ nustatytus reikalavimus, išskyrus jeigu šiose rekomendacijose nenurodyta kitaip. Balsadėžė balsavimo iš anksto patalpoje neprivaloma, tačiau rekomenduojame ją naudoti išoriniams balsavimo vokams įmesti.

5. Komisijos nariai vykdo balsavimą iš anksto pagal Išankstinio balsavimo tvarkos aprašą, patvirtintą Lietuvos Respublikos vyriausiosios rinkimų komisijos 2016 m. gegužės 26 d. sprendimu Nr. Sp-68 „Dėl Išankstinio balsavimo tvarkos aprašo patvirtinimo“ (toliau – Išankstinio balsavimo tvarkos aprašas).

6. Įgyvendinant elektroninį rinkėjų žymėjimą balsuojant iš anksto, yra naudojamas išankstinio balsavimo lakštas (toliau – lakštas) (Išankstinio balsavimo tvarkos aprašo 1 priedas).

**II SKYRIUS
BALSAVIMAS**

7. Pirmininkas, siekdamas užtikrinti, kad balsavimas vyktų sklandžiai, skiria pakankamą komisijos narių skaičių balsavimo dokumentams išduoti ir prižiūrėti, kad būtų balsuojama nepažeidžiant įstatymų reikalavimų.

8. Sudaromos trys komisijos narių darbo grupės: pirmoji grupė, kuri išduoda lakštus, antroji grupė, kuri išduoda balsavimo dokumentus ir priima užklijuotą išorinį voką, trečioji grupė, kuri rinkėjų sąrašą prie kiekvieno balsavusiojo iš anksto įrašo specialaus ženklo, kuris priklijuotas lakšto pirmojoje dalyje, numerį.

9. Lakštų atspausdinimo ir išdavimo darbo vieta turi būti aprūpinta kompiuteriu ir spausdintuvu (pagal savivaldybėje numatomą balsuojančiųjų skaičių jų turi būti pakankamai).

10. Rinkėjas, atvykęs balsuoti, privalo komisijos nariui pateikti asmens tapatybę patvirtinantį dokumentą. Nustačius rinkėjo asmens tapatybę pagal rinkėjo asmens kodą iš Vyriausiosios rinkimų komisijos informacinės sistemos (toliau – VRK IS) atspausdinamas vardinis lakštas. Jeigu rinkėjas kartu su asmens dokumentu pateikia rinkėjo kortelę, rinkėjui ji negrąžinama (kortelės surenkamos ir po rinkimų sudedamos į apygardos rinkimų komisijos naikinamų rinkimų dokumentų maišą). Rinkėjui grąžinamas asmens tapatybės dokumentas, išduodamas atspausdintas vardinis lakštas, nurodoma, kur bus išduoti jam kiti balsavimo dokumentai ir jis galės balsuoti.

11. Komisijos narių, kurie išduos ir priims rinkimų dokumentus, darbo vieta turi būti įrengta taip, kad komisijos narys galėtų patogiai ir saugiai išduoti rinkėjui rinkimų biuletenius ir priimti užklijuotą išorinį voką.

12. Rekomenduojama iš anksto antspauduoti apygardos rinkimų komisijos antspaudu pakankamą rinkimų biuletenių skaičių.

13. Rinkimų biuletenių, išorinių ir vidinių balsavimo vokų ir specialių ženklų išoriniams vokams užklijuoti apskaita prilyginama griežtos atskaitomybės blankų apskaitai. Balsavimo dokumentų apskaitą tvarko pirmininkas. Pirmininkas išduoda komisijos nariams rinkimų dokumentus ir priima iš jų nepanaudotus ir užpildytus dokumentus pasirašytinai.

14. Komisijos nariai, kurie išduos ir priims rinkimų dokumentus, taip pat ir balsavimo patalpoje esantys komisijos nariai, privalo segėti komisijos nario pažymėjimą.

15. Būtina iš anksto numatyti, kokių veiksmų reikėtų imtis paaiškėjus, kad balsuojant yra pažeidžiami įstatymų reikalavimai ir vykdomi neteisėti veiksmai.

16. Vyriausiosios rinkimų komisijos pirmininkas, jo įgaliotas šios komisijos narys (apygardos kuratorius) ar apygardos rinkimų komisijos pirmininkas, Vyriausiosios rinkimų komisijos nustatyta tvarka nustatę rinkėjų papirkimo, pavėžėjimo balsuoti, skatinimo balsuoti už atlygį ar kitus rinkėjų teises šiurkščiai pažeidžiančius atvejus, privalo sustabdyti balsavimą iš anksto, iki pažeidimai bus pašalinti ir rinkimus bus galima vykdyti laisvai ir demokratiškai pagal įstatymų reikalavimus.

III SKYRIUS

ATASKAITOS APIE BALSAVUSIŲ IŠ ANKSTO RINKĖJŲ SKAIČIŲ SUFORMAVIMAS

17. Atspausdinat lakštus, VRK IS formuoja toje savivaldybėje balsuojančių iš anksto rinkėjų sąrašą, tačiau nepatvirtina, kad jis balsavo. Tik tada, kai rinkėjų sąrašą prie kiekvieno balsavusiojo

įrašomas specialaus ženklo, kuris priklijuotas lakšto pirmojoje dalyje, numeris, yra užbaigiamas iš anksto balsavusių rinkėjų elektroninis žymėjimas.

18. Pirmininkas organizuoja balsavusių rinkėjų specialaus ženklo įrašymą taip, kad iki kitos dienos 9 val. VRK IS galėtų suformuoti ataskaitą apie iš viso iš anksto balsavusių rinkėjų toje apygardoje skaičių. Jis gali pradėti balsavusių rinkėjų specialių ženklų įrašymą į VRK IS balsavimo dienos metu, reguliariai surinkdamas iš komisijos narių lakštų pirmąsias dalis. Lakšto dalys susistemintos ir saugomos.

IV SKYRIUS

UŽPILDYTŲ IŠORINIŲ BALSAVIMO VOKŲ SAUGOJIMAS IR PERSIUNTIMAS

19. Pasibaigus balsavimui, gauti užklijuoti išoriniai balsavimo vokai suskaičiuojami – nustatomas bendras gautų išorinių balsavimo vokų skaičius, po to sugrupuojami pagal apygardas ir vėl suskaičiuojami pagal tai, kiek balsavo savo ir kitų apygardų rinkėjų.

20. Išoriniai balsavimo vokai saugomi kaip griežtos atskaitomybės balsavimo dokumentai. Kitos dienos rytą komisijos pirmininkas išsiunčia paštu **tik kitų** apygardų rinkėjų išorinius balsavimo vokus, tai yra iki 10 val. šie vokai pateikiami pašto vadovui.

21. Savo apygardos užpildytus išorinius balsavimo vokus komisija sugrupuoja ir supakuoja pagal apylinkes. Komisijos pirmininkas saugo juos (seife) iki rinkimų dienos.

22. Rinkimų dieną prie supakuotų pagal rinkimų apylinkes vokų pridedami iki 11 val. pašto kurjerio įteikti išoriniai balsavimo paštu vokai (balsavusiųjų specialiuose paštuose ir iš anksto balsavusiųjų kitose apygardose).

23. Pirmininkas sudaro gautų iš rinkėjų išorinių balsavimo vokų apskaitos pagal rinkimų apylinkes suvestinę (forma P9(A)).

24. Pirmininkas organizuoja ir užtikrina, kad išoriniai balsavimo vokai saugiai ir laiku rinkimų dieną, iki balsavimo pabaigos, būtų įteikti rinkimų apylinkėms (Įstatymo 74 straipsnio 4 dalis). Rinkimų dieną jis išduoda komisijos nariams gautus užpildytus išorinius balsavimo vokus, kuriuos jie turi įteikti atitinkamoms apylinkių rinkimų komisijoms. Už išduotus vokus komisijos nariai turi pasirašyti P9(A) apskaitos formoje. Kiekvienai rinkimų apylinkei išduodamas perdavimo–priėmimo aktas P4(A), kuriame pažymima, kiek įteikiama tai rinkimų apylinkei vokų, aktas pasirašomas, dedamas apygardos rinkimų komisijos antspaudas. Perdavimo–priėmimo aktą P4(A) sudaro dvi dalys. Perduodant balsavimo vokus apylinkės rinkimų komisijai, abi perdavimo–priėmimo akto dalys baigiamos pildyti ir pasirašomos. Komisijos narys pirmąją perdavimo–priėmimo akto dalį grąžina apygardos komisijos pirmininkui ir praneša, kad vokai perduoti. Antroji perdavimo–priėmimo akto dalis lieka rinkimų apylinkėje.